

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НЕЙРОДИНАМІЧНІ ОСНОВИ ЛОГОПЕДІЇ»**

Освітня програма
«Спеціальна освіта»

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Нейродинамічні основи логопедії
Освітня програма	Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс / семестр	3 / 2 (д.ф.н.) 3 / 2 (з.ф.н)
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год. / 4 год. Семінарські заняття – 8 год. / 4 год. Лабораторні – 6 год. / 2 год. Самостійна робота – 120 год. / 160 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=190&id_cou=8130

2. Опис дисципліни

Мета: формувати у студентів теоретико-методологічні знання про нейродинамічну основу моделювання мовлення, механізми порушень мовлення, стратегії впливу на них для подолання та попередження дефіциту мовленнєвої функції; практичні навички роботи з дітьми на основі засвоєних прийомів виявлення, компенсації та профілактики порушень з позицій нейродинамічного підходу.

Специфічні результати навчальної дисципліни:

- володіти знаннями з нейропсихології мовлення у світлі останніх досягнень науки і практики логопедії;
- розуміти сутність поняття «нейродинаміка», взаємозв'язок загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного та порушеного розвитку;
- усвідомлювати роль нейропластичності й компенсації у розвитку організму дитини, умов створення позитивних нейродинамічних змін як основи компенсації мовленнєвого дефіциту;
- здійснювати аналіз порушень мовлення з точки зору нейродинаміки: визначати механізм і стратегію їх подолання;
- усвідомлювати сутність поняття «механізм порушення», володіти алгоритмом визначення механізмів порушень мовлення з позицій нейродинаміки;

- володіти стратегією диференційованого добору прийомів нейродинамічного впливу;
- застосовувати у практиці засвоєні прийоми нейродинамічного моделювання мовлення.

3. Структура курсу

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ОСНОВИ НЕЙРОДИНАМІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ МОВЛЕННЯ

Тема 1. Нейропсихофізіологія мовлення у світлі останніх досягнень науки і практики логопедії

Узгоджена робота системи органів мовленнєвого апарату і її роль у розвитку мовлення. Біо-психо-соціальний алгоритм становлення функції мовлення. Динамічний зміст онтогенезу мовлення як складова розвитку організму дитини.

Ключові слова: функція мовлення, динамічний зміст, мовленнєвий апарат, біо-психо-соціальний алгоритм, онтогенез. **(4 години)**

Рекомендована основна література [4,6,7]

Рекомендована додаткова література [5]

Семінар (2 години)

Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики

Взаємозв'язок загальної та мовленнєвої моторики в умовах звичайного та порушеного розвитку (модель ДЦП): уявлення про специфіку порушень опорно-рухового апарату та мовлення. Роль нейропластичності та компенсації у розвитку організму дитини. Нейродинаміка та умови створення позитивних нейродинамічних змін як основи компенсації.

Ключові слова: мовленнєва моторика, загальна моторика, дитячий церебральний параліч, опорно-руховий апарат, нейродинаміка. **(6 годин)**

Рекомендована основна література [1,2,5]

Рекомендована додаткова література [3,5]

Семінар (2 години), практичне (2 години)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 КВАЛІФІКАЦІЯ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ З ПОЗИЦІЙ НЕЙРОДИНАМІКИ

Тема 3. Нейродинамічний підхід до аналізу порушень мовлення

Сутність нейродинамічного підходу. Нейролінгвістична класифікація порушень мовлення у ракурсі нейродинамічного підходу.

Ключові слова: нейродинамічний підхід, нейролінгвістична класифікація порушень мовлення. **(4 години)**

Рекомендована основна література [1,2,5,7]

Рекомендована додаткова література [2,4]

Семінар (2 години), практичне (2 години)

Тема 4. Визначення механізмів порушень мовлення та перспектив їхньої компенсації з позицій нейродинаміки

Поняття про механізм порушення мовлення. Сутність та перспективи застосування нейродинамічного алгоритму визначення механізмів порушень мовлення. **(2 години)**

Ключові слова: механізм порушення мовлення, нейродинамічний алгоритм визначення механізмів порушень мовлення.

Рекомендована основна література [1,2,3,4]

Рекомендована додаткова література [2,3]

Семінар (2 години)

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3
НЕЙРОДИНАМІЧНА СТРАТЕГІЯ КОМПЕНСАЦІЇ
ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ**

Тема 5. Логопедичний масаж як засіб нейродинамічної стратегії компенсації порушень мовлення

Місце і мета масажу як нейродинамічного інструментарію в системі логопедичної роботи. Диференційований підхід до вибору модусів логопедичного масажу. Модуси логопедичного масажу.

Ключові слова: логопедичний масаж, диференційований підхід, модуси логопедичного масажу. **(4 години)**

Рекомендована основна література [1,2]

Рекомендована додаткова література [3,5]

Семінар (2 години), практичне (4 години)

Тема 6. Нейродинамічне моделювання початкових навичок мовлення та їхнє подальше удосконалення

Організація і умови проведення логопедичного масажу. Алгоритм визначення стратегії застосування логопедичного масажу. Види логопедичного масажу та технологія їхнього використання. Психологічний рівень засвоєння інформаційної структури руху в нейродинамічній практиці компенсації порушень мовлення.

Ключові слова: види логопедичного масажу, психологічний рівень, інформаційна структура руху. **(6 години)**

Рекомендована основна література [1,2,7]

Рекомендована додаткова література [3,4]

Практичне (6 годин)

Тема 7. Індивідуальна нейродинамічна організація функціонування мозкових механізмів забезпечення мовлення

Сучасні досягнення нейронаук і сутність індивідуальної нейродинамічної організації мозкових механізмів (ІНОММ). Значення ІНОММ для організації адекватного потребам дитини лінгвістичного освітнього середовища.

Ключові слова: нейронауки, нейродинамічна організація, мозкові механізми, лінгвістичне освітнє середовище. (2 години)

Рекомендована основна література [1,2,3,4]

Рекомендована додаткова література [2,3,4]

Семінар (2 години), практичне (2 години)

Завдання для самостійної роботи

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ОСНОВИ НЕЙРОДИНАМІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ МОВЛЕННЯ

Тема 1. Нейропсихофізіологія мовлення у світлі останніх досягнень науки і практики логопедії

Завдання:

Скласти ментальну карту на тему: «Нейропсихофізіологія мовлення»

Здійснити аналіз статті: Фізіологічні і психологічні передумови мовленнєвого розвитку дітей у нормі і патології / М. К. Шеремет // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. - 2013. - Вип. 23. - С. 298-301. Оформити у вигляді конспекту.

Тема 2. Нейродинаміка як основа розвитку загальної та мовленнєвої моторики

Завдання:

Написати тези з теми: «Провідні технології надання допомоги при ДЦП» (на вибір: «Кондуктивна педагогіка», «Бобат-терапія», «Войта-терапія», «Метод СІНР В. Козьявкіна», «Метод нейродинамічної корекції рухів А. Смолянінова»). Обсяг: 2 стор. А4 друкованого тексту.

Здійснити аналіз статті: Нейродинамічна основа моделювання мовлення та дрібної моторики в контексті комплексної технології надання допомоги при ДЦП [Електронний ресурс] / Е. Данілавічюте // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 4. – С. 8–16. http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2015_4_3 Оформити у вигляді конспекту.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

КВАЛІФІКАЦІЯ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ З ПОЗИЦІЙ НЕЙРОДИНАМІКИ

Тема 3. Нейродинамічний підхід до аналізу порушень мовлення

Завдання:

Здійснити аналіз навчального посібника Візель Т.Г. «Основи нейропсихології» (розділ 2, частина 2, «Патологія мовлення»), заповнюючи таблицю:

Порушення мовлення	Сучасні уявлення про природу порушення і особливості мозкової діяльності	Стратегія компенсації
--------------------	--	-----------------------

Тема 4. Визначення механізмів порушень мовлення та перспектив їхньої компенсації з позицій нейродинаміки

Завдання:

Скласти таблицю-схему, що відображає механізм кожного з порушень мовлення відповідно до нейродинамічного алгоритму.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3
НЕЙРОДИНАМІЧНА СТРАТЕГІЯ КОМПЕНСАЦІЇ
ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ**

Тема 5. Логопедичний масаж як засіб нейродинамічної стратегії компенсації порушень мовлення

Завдання:

Скласти таблицю-схему, розкриваючи сутність кожного з модусів логопедичного масажу.

Здійснити аналіз статті: Логопедичний масаж як засіб корекції порушень артикуляційної моторики у дітей [Електронний ресурс] / Н. Гаврилова // Actual problems of the correctional education: Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Drahomanov University, Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University / edited by V.M. Synjov, O.V. Navrilov. – Issue 5.- Kamyanets-Podilsky: Medobory-2006, 2015.– P. 42–54 <https://aqce.com.ua/download/publications/177/265.pdf> Оформити у вигляді конспекту.

Тема 6. Нейродинамічне моделювання початкових навичок мовлення та їхнє подальше удосконалення

Завдання:

Скласти таблицю-схему з описом видів логопедичного масажу та технологією їхнього використання.

Здійснити аналіз методичного посібника Мартинюк Л.О. «Використання логопедичного масажу в корекції артикуляційних розладів» <https://vseosvita.ua/library/metodicnij-posibnik-vikoristanna-logopedicnogo-masazu-v-korekcii-artikulacijnih-rozladiv-289391.html> Оформити у вигляді конспекту.

Тема 7. Індивідуальна нейродинамічна організація функціонування мозкових механізмів забезпечення мовлення

Завдання:

здійснити аналіз статті Я. Серковської-Монки «Що нейронаука може внести до дидактики?». Оформити у вигляді конспекту.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	10
Семінарське / лабораторне заняття	30
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	5
Залік / екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1		2		2				2		1		1			10
Семінарські/ лабораторні з-тя		5		5		5		5		5		5						30
Самостійна р-та									3					3				6
Індивідуальні завдання																4		4
Залік / Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь	1	5	1	5	2	5	2	5	3	5	2	5	1	3	1	4	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, ІТ-технології
<p align="center">Література: Основна (базова):</p> <ol style="list-style-type: none"> Визель Т.Г. Основы нейропсихологии : учеб. для студентов / Т.Г.Визель. – М.: АСТ: Астрель, 2005. – 384,[16] с. – (Высшая школа) Данілавічюте Е. А. Нейродинамічна основа моделювання мовлення та дрібної моторики в контексті комплексної технології надання допомоги при ДЦП [Електронний ресурс] / Е. Данілавічюте // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 4. – С. 8–16. http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2015_4_3 Конопляста С.Ю., Сак Т.Б. Логопсихологія : навч. посіб. / С.Ю. Конопляста, Т.В. Сак ; за ред. М.К. Шеремет. – К. : Знання, 2010. – 293 с. 	

4. Куранова С.І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. / С.І. Куранова. – К.: Академія, 2012. – 208с.

5. Лопатинська Н.А. Сучасні нейротехнології у логокорекційній діяльності дітей дошкільного віку із різними типами мовленнєвого дизонтогенезу / Н.А. Лопатинська // Корекційно-реабілітаційна діяльність у сучасному освітньому просторі : монографія / Під заг.ред. Боряк О.В., Дегтяренко Т.М. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2019. – С. 162-184.

6. Неврологічні основи логопедії: навч. посіб. / М. К. Шеремет, О. В. Боряк – Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. – 252 с.

7. Пахомова Н.Г., Пахомова В.А. Нейропсихолінгвістичні аспекти реабілітації осіб із порушеннями мовлення органічної генези / Н.Г. Пахомова, В.А.Пахомова // Корекційно-реабілітаційна діяльність у сучасному освітньому просторі : монографія / Під заг.ред. Боряк О.В., Дегтяренко Т.М. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2019. – С. 184-200.

Додаткова:

1. Вознюк О.В. Нейропедагогіка – потужний ресурс освіти дорослих//Андрогогічний вісник. Житомир:Вид. ЖДУ ім.І.Франка,2019. Вип.10.170с.С. 19-27URLhttp://library.zu.edu.ua/andragogichnyi_visnyk.html

2. Данілавічюте Е.А. Психолінгвістика правопису у контексті сучасного підручника для школярів із тяжкими порушеннями мовлення / Е.А. Данілавічюте // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол. ; голов. ред. – О.М. Топузов]. – К.: Педагогічна думка, 2016. – Вип. 17 – С. 109-123 (0,7 др.арк.).

3. Лопатинська Н.А. Нейростимуляційні технології у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення / Н.А. Лопатинська // International Journal of Innovative Technologies in Social Science. – 2020. – №3(24).

4. Серковска-Монка Я. Що нейронаука може внести до дидактики ? / Я. Серковска-Монка // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання у закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне: Вид-во Наукові записки РДГУ, Випуск 17(60), 2017. – С. 51-55

5. Тарасун В.В. Морфофункціональна готовність дітей з особливостями у розвитку до шкільного навчання: діагностика і формування. Монографія. – К.: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2008. – 294 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 104 тел. (0342) 59-61-57 https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
Викладач	Данілавичюте Еляна Анатоліївна
Контактна інформація викладача	тел. (0342) 59-61-57 elyana_d@ukr.net

8. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: <ul style="list-style-type: none">➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
--------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) -</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач

Данілавічюте Е.А.

Підпис – на паперовому варіанті документу